

Patryk Jędrowiak

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

patryk.jedrowiak@gmail.com

Krzysztof Grządzielski

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

k.grzadzielski@op.pl

SPRAWOZDANIE Z OGÓLNOPOLSKIEGO FORUM STUDIÓW NAD BEZPIECZEŃSTWEM

W dniach 14-15 stycznia 2014 roku odbyło się na w Poznaniu I Ogólnopolskie Forum Studiów nad Bezpieczeństwem zatytułowane „Człowiek–Technika–Środowisko”. Organizatorami tego wydarzenia był Zakład Studiów nad Bezpieczeństwem i Zakład Studiów Strategicznych UAM (ich kierownikami są profesorowie – Jerzy Konieczny oraz Sebastian Wojciechowski) oraz Instytut Zachodni. O randze Forum może świadczyć fakt, iż „patronat honorowy nad tym wydarzeniem objęli: Minister Obrony Narodowej – Tomasz Siemoniak, Szef Biura Bezpieczeństwa Narodowego – prof. Stanisław Koziej, JM Rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – prof. Bronisław Marciniak, JM Rektor-Komendant Wojskowej Akademii Technicznej – gen. bryg. prof. Zygmunt Mierczyk, JM Rektor-Komendant Akademii Obrony Narodowej – gen. dyw. prof. Bogusław Pacek oraz JM Rektor Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu przy Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy – prof. Andrzej Tretyn.

Główne cele Forum to:

1. Dokonanie oceny jakości kształcenia na kierunkach: bezpieczeństwo narodowe, bezpieczeństwo wewnętrzne oraz inżynieria bezpieczeństwa. Wnioski i rekomendacje na przyszłość.

2. Określenie współczesnych obszarów badawczych w nauce o bezpieczeństwie.

3. Określenie głównych kierunków metodologii badań dziedzin bezpieczeństwa zawartych w Białej Księdze Bezpieczeństwa Narodowego” (<http://www.wnpid.amu.edu.pl/pl/component/gcalendar/event/2/n5b2nrg9gsbr37ebpm4mg9392g.html>).

Ceremonii otwarcia 14 stycznia dokonali: Wojewoda Wielkopolski – Piotr Florek, Dziekan Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM – prof. Tadeusz Wallas oraz Kierownik Zakładu Studiów nad Bezpieczeństwem tego wydziału – prof. Jerzy Konieczny.

W trakcie sesji plenarnej rozważano temat „Jakości kształcenia w naukach o bezpieczeństwie”. Głos zabrali m.in. przedstawiciele grona profesorskiego z takich uczelni, jak: Akademia Obrony Narodowej, Uniwersytet Warszawski, Wojskowa Akademia Techniczna, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Uniwersytet Wrocławski i Uniwersytet im. Adama Mickiewicza. Tematy rozważań oscylowały wokół wyzwań, jakie stoją przed nauką o bezpieczeństwie i obronności, form kształcenia na tych kierun-

kach studiów oraz doświadczeń w zakresie transdyscyplinarnego badania problemów bezpieczeństwa.

Konferencja została podzielona również na trzy odbywające się równocześnie panele. Pierwszy z nich traktował o determinantach bezpieczeństwa. Analizowano takie obszary badawcze, jak: bezpieczeństwo kulturowe, bezpieczeństwo społeczne oraz bezpieczeństwo energetyczne. Drugi panel dotyczył bezpieczeństwa międzynarodowego: rozległą teoretycznie, a także geograficznie tematyką: od polityki bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej i Obwodu Kaliningradzkiego, po wpływ strategii bezpieczeństwa Chińskiej Republiki Ludowej na bezpieczeństwo Polski. To właśnie ten ostatni temat mógł bardzo zainteresować słuchaczy, w szczególności dlatego, że prezentujący go gen. dr Anatol Czaban przedstawił stanowisko, iż w dokumentach dotyczących bezpieczeństwa Polski niewuwzględniona jest rosnąca potęga Chin, a także brakuje wobec tego faktu jakiegokolwiek strategii naszego państwa. Ostatni panel dotyczył bezpieczeństwa środowiskowego. Poruszone zostały tematy związane ze zdrowiem publicznym, zagrożeniami w cyberprzestrzeni, klęskami żywiołowymi, zmianami klimatu, a także wyzwaniem, jakie niosą za sobą trendy migracyjne.

Ostatnim elementem pierwszego dnia konferencji było podsumowanie. W pierwszej kolejności prowadzący panele przedstawili zakres tematyczny prezentowany w trakcie trwania sesji. Następnie zgromadzeni naukowcy odnieśli się do całości tematyki poruszonej tego dnia, zwracając uwagę na wyzwania, jakie wciąż stoją przed naukami o bezpieczeństwie i obronności w Polsce.

Drugiego dnia w ramach Forum w Instytucie Zachodnim w Poznaniu odbyła się konferencja „Wyzwania dla bezpieczeństwa Polski”. Ceremonii otwarcia dokonali: dr Michał Nowosielski – Dyrektor Instytutu Zachodniego, oraz Dziekan Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM - prof. Tadeusz Wallas. Obradom przewodniczył natomiast prof. Sebastian Wojciechowski – kierownik Zakładu Studiów Strategicznych UAM i koordynator projektu badawczego realizowanego w Instytucie Zachodnim pt. „Kluczowe determinanty bezpieczeństwa Polski na początku XXI wieku”.

Do głównych celów konferencji zaliczyć należy:

- Omówienie nie tylko „twardych” wyzwań i zagrożeń dla bezpieczeństwa Polski (np. terroryzm), ale także zagrożeń „miękkich” (związanych z bezpieczeństwem ludzkim, polityką bezpieczeństwa ekonomicznego, bezpieczeństwem teleinformatycznym) oraz wskazanie zachodzących między nimi interakcji.
- Zestawienie dorobku naukowców z doświadczeniem praktyków reprezentujących różne instytucje np.: Ministerstwo Obrony Narodowej, Wojsko Polskie, Policję, Straż Graniczną, Sąd Najwyższy czy Sejm.
- Wskazanie przyczyn, skali wyzwań, zagrożeń, zaleceń i prognoz dotyczących ich zapobiegania oraz zwalczania.
- Ocena wniosków i spostrzeżeń zawartych w „Białej Księdze Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej” – przygotowanej na podstawie Strategicznego Przeglądu Bezpieczeństwa Narodowego, a w szczególności Raportu Komisji Strategicznego Przeglądu Bezpieczeństwa Narodowego, zawierającego główne wnioski i rekomendacje dotyczące polityki bezpieczeństwa Polski.

Sesję plenarną konferencji rozpoczął prof. Ryszard Zięba, zwracając w swoim wystąpieniu uwagę na treść i zakres pojęcia „bezpieczeństwo Polski”. Podkreślał, iż w nauce o bezpieczeństwie istnieje potrzeba rozróżniania zagrożeń i wyzwań, a samo bezpieczeństwo nie może być traktowane tylko negatywnie, jako alternatywa zagrożeń. Z kolei prof. Jacek Pawłowski w swoim przemówieniu podkreślał korelacje między problemami państw upadłych a działalnością terrorystyczną, rolę NATO i kwestie cyberprzestępczości. Głos podczas sesji plenarnej zabrali również m.in. gen. broni dr Lech Konopka z Biura Bezpieczeństwa Narodowego poruszający istotny temat wyzwań dla rozwoju Sił Zbrojnych RP, gen. broni Waldemar Skrzypczak – problem roli i zadań polskiego przemysłu zbrojeniowego w systemie bezpieczeństwa państwa, a także Wojewoda Wielkopolski – Piotr Florek, i dr Dariusz Dymek – Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego WUW w Poznaniu, którzy poruszyli kwestie zarządzania w sytuacjach kryzysowych w administracji rządowej w województwie na przykładzie eksplozji gazu w Jankowie Przygodzkim. Temat terroryzmu pojawił się w wystąpieniu insp. dr. Rafała Batkowskiego – Wielkopolskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji, który podkreślał mechanizmy przeciwdziałania temu zagrożeniu w wymiarze lokalnym.

Częścią kolejną konferencji były trzy osobno realizowane panele, podczas których naukowcy prezentowali wybrane zagadnienia, a następnie odbyła się dyskusja. Panel pierwszy poruszał kwestie bezpieczeństwa w kontekście międzynarodowym. Padały pytania m.in. o proces integracji UE, siłę Rosji, znaczenie pojęcia „silne państwo”. Dyskusja wykazała potrzebę dialogu i szukania wspólnych płaszczyzn. Panel drugi dotyczył polityki bezpieczeństwa Polski. W jego trakcie rozważano aspekt bezpieczeństwa morskiego, teleinformatycznego Polski, a także strategię rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego RP 2022. Podczas analiz wskazywano, że punkt ciężkości przesuwa się na bezpieczeństwo państwa, choć niewystarczającą uwagę przywiązuje się do aspektu bezpieczeństwa społecznego. Ostatni panel poruszał tematykę bezpieczeństwa społeczno-ekonomicznego. Poddano ocenie wpływ procesów demograficznych na bezpieczeństwo państwa, wpływ funduszy UE na bezpieczeństwo ekonomiczne Polski oraz perspektywy polskiej polityki bezpieczeństwa ekonomicznego. W tym panelu zauważalnym było wyraźne skupienie analizowanej problematyki na aspekcie jednostkowym.

Po zakończeniu obrad w panelach nastąpiło podsumowanie konferencji. Wskazywano m.in. na potrzebę dalszych spotkań między przedstawicielami świata nauki a praktykami z zakresu bezpieczeństwa. Zaprezentowano także publikacje wydane w ramach projektu badawczego dotyczącego współczesnego bezpieczeństwa Polski, realizowanego w Instytucie Zachodnim w Poznaniu, dzięki finansowemu wsparciu Narodowego Centrum Nauki. Są to następujące książki: „Poland’s Security. Contemporary Domestic and International Issues” – eds. Sebastian Wojciechowski, Anna Potyrała (Berlin 2013), „Kluczowe determinanty bezpieczeństwa Polski na początku XXI wieku”, pod red. Sebastiana Wojciechowskiego, Artura Wejksznera (Warszawa 2013), oraz „Bezpieczeństwo Polski – współczesne wyzwania” pod red. Sebastiana Wojciechowskiego, Anny Potyrały (Warszawa 2014).